

ולבסוף פרצו בצחוק היסטרי, ורק אחרי כמה כוסות מלאות של וודקה אפשר היה לגשת לצילום עצמו.

"מירת החופש שיש במדינה נמדדת בסובלנות שיש באותה המדינה כלפי תופעות חריגות, והריכוי שממנו סובלים אלה שאינם מתאימים לנורמה", הסביר מאק בקאן את הסיבה לבחירת הנושא המיוחד הזה. במילים אחרות, אותה החברה שמתאר מאק, בהוגרית של 1958, לא היתה כליל השלמות בכיוון זה, אולם החברה ההוגרית של 1982, שאיפשרה לו לעשות את הסרט, עשתה כבר צעד גדול קדימה. ומי יודע, אולי זאת הסיבה שבגללה באמת הרשו לו

סינמטק יהודי

יזקה של חסד

אם כי יש ספק רב בתועלת ובמטרה שיש לסינמטק היהודי שליד בית-התפוצות, וביכולת שלו להרכיב רפרטואר שישקף באמת את חיי יהדות העולם (כך זה לפחות ניראה עד היום), הרי שאם ישמש בימה שעליה יוצגו סרטים שאינם זוכים להודמנויות אחרות בארץ, דיננו. וזה קורה עתה בפעם השנייה. אחרי שארלוט, סרט שניתן במתנה למוסד עליידי המפיק ארתור בראונר, מוקרן שם השבוע סרט אחר, שהוכח לארץ במטרה של הפצה נורמלית, אבל בינתיים לא מצא בית-קולנועי. שמו של הסרט חוד לי חידה, הפקה קטנה, צנועה ויוצאת רופן, שמסכי ישראל נוהגים להתרחק משמעותה, כי אין בה די אלימות, מין או שמות מהוללים כדי למשוך את הצופים.

חוד לי חידה הוא הסרט הארוך הראשון שביימה השחקנית לי גראנט (אשת הפוליטיקאי בשאמפו, שזכתה באוסקר על אותו התפקיד). זהו גם הסרט הראשון של שלוש מפיקות צעירות, כולן כסביבות גיל ה-30, אשר הקימו חברה בשם

הסב מטפל בביתו 40 שנה באותו בית

סנדקית בע"מ ומכנות את עצמן הסנדקיות. לעומת זאת, קשה לספור כמה סרטים עשו לפני כן שני הכוכבים של הסרט, מלווין דאגלס (שלבניו היה זה אחד הסרטים האחרונים) ולילה קרובה. משלימה את שורת המשתתפים הידועים השחקנית ברוק אראמס, שהופיעה קודם לכן בסרטים כמו ימים ברקיע וגבר, אשה ובנק.

מילפגש דורות. העלילה מבוססת על סיפור קצר של סופרת בשם טילי אולסן, אודות זוג זקנים יהודים, שילדיהם הנשואים גרים כל אחד בקצה אחר של אמריקה, ואילו הם נותרו עדיין באותו הבית שבו חיו כבר 40 שנה. הגבר רוצה למכור את המיבנה, שאותו הגיל ניכרים בו היטב, האשה מסרבת להיפרד מן המקום שכל

חיים ומוות ביד המסוק

רעם כחול (רביחן, תל-אביב, ארצות הברית) - אחד מאותם הסרטים שהוליווד תמיד חולמת עליהם: סרט בידור, עם הרבה פעולה, עם קצת מסד ומנה נאה של הומור - בקיצור סרט שהכל עשויים לאהוב. וגם אם מבקרים אחדים יעקמו את האף, הקהל ינהר לראותו.

מעשה בקבוצה ימנית שחדרה לתוך המיטרה הפדרלית, ומנסה לחסיל חיתונה על הציבור, לבקר את כל פעולותיו ולחדור לתחום הפרט בלי כל בושא. לשם כך מנתח מסוק מיטסרת, שצריך לכאורה להילחם בפעולות טורף אפשריות. העשויות להתרחש באולימפיאדת לוס-אנג'לס. למעשה, המסוק - המסוגל להאזין לבני אדם ממרחק רב, לראות מבעד לקירות אטומים, ולשאוב מידע מכל מיצבורי האינטרמציה של המחשבים במדינה, הוא כלי מסוכן ביותר, בידיים הלא נכונות. כאן נכנס לתמונה הניבור האמריקאי המסורתי, זה היוצא נגד כל המיטסר ויכול לו. הפעם מדובר בטייס מסוק של המיטסרה, ותוק מילחמת וייאטי-טאם הנירדף עדיין עליידי זכר הזוועות שם. הוא מבחין במסוניציאל המאיים של הכלי, מבין מייד שהאיש אשר היה שותף לתיכנונו, סאדיסט ששירת עימו בדרום-מזרח אסיה, אינו יכול להיות בעל כוונות טובות, ומייד נוטל יוזמה לנטרל את הסכנה.

זה מוביל לסידרה מרתקת של קרבות-אוויר מעל כרך סואן, שבאורח פלא יש בהם מעט מאוד נפגעים מן הצד (זה היה

מילחמת מסוקים: רעם כחול" מכה מהדור הישן

מקלקל את הערך תבדור) אבל, לעומת זאת, לא חסרות בהן בדיחות (מטוס שמתרסק על מיסעדה סינית ומוריד גשם של עופות עלוים על כל הרחוב).

כותרת בתחילת הסרט מסבירה שכל השיכלולים שבהם מצוייד מסוק העתיד המוצג כאן, המכונה בשם רעם כחול, הם שיכלולים הקיימים כבר היום, אם כי אינם משמשים עדיין מערכת מוגדרת אחת. בכך מודגשת הכוונה של הביטאי, נון באדהס, להזהיר מפני פגיעה בחופש הפרט, חובת אזרחית מובדת הנותנת להרפתקה הזאת גם אספקט מוסרי. וכך הכל מרציש.

הנוער הגידם והפיתוי הצולע

זהות כפולה (אמפיטיאטרון ווהל, תל-אביב, ארצות-הברית) - הסיפור מוכר: צעיר תמים נופל קרבן לאחת מאותן כחות דתיות הקמות לבקרים בארצות-הברית. הוריו נעזרים במונחה, שצריך ממש לחסוף את הבן בחזרה ולטפוח את מוחו מן האמונות שנסתלו בו בכוח.

הסיבנה הדראמטי בסרטים כאלה הוא קבוע: זה מתחיל עם צעיר בריא בגופו וברוחו, המגיע למישכן חכת מתוך סקרנות, או כדי לחזר אחרי נערה, או מכל סיבה תמימה אחרת, ושם עובדים עליו, לאט אבל בטוח. הצופים מבחינים בכך מייד, אבל הוא חושב ששום דבר לא יכול לשבור אותו. אחרי כמה ימים הוא משתכנע לפתע והוך זמן קצר הוא אדיק כמעט כמו האפיפיור. התורה בדרך-כלל מדברת על הרעל שבחיים בלי אמונה, בזכות האהבה והאוויר שבתוך האמונה, בניחוק הקשר עם העבר ובשמירת קשר רק עם שותפים לחוויה, תוך כניעה מוחלטת לנביא.

אשר לתחליך הריפוי, הוא קשור ראשית בשבירת התנגדותו הטבעית של המאמין באמונותיו, ואחר-כך שילובו ההדרגתי בתוך המיסגרות הרגילות.

כך זה בכל הסרטים האלה, והביטאי טד קוצף אינו הורג מן השיגור. וכפי שקרה בסרטים דומים אחרים, גם כאן נראים בני חכת וכותנם הנדול (מיטר פונדה) מגוחכים למדי בלחה המשונה שבו הם דבקים באמרי שטר נבובים, אם אכן זה מה שלוכד את הנוער האמריקאי (או הישראלי), אזי ההסבר שמספק הסרט, בחלקו השני, באילו הנוער הזה חסר ערכים, חיזור מאד, הוא

מייקל אויקיף, קרן אלן ופטר פונדה ב.זהות כפולה"

כנראה חסר עוד הרבה מאוד דברים אחרים, כדי שיתפתח למח שבצופים לו שם.

זאת ועוד. הסרט הזה התברך במין מרפא מוצד, מין שילוב של אל קאמונה ופרויד, המשתמש בשיטות טרוי כדי להוציא את הפציינט מן הסראומה שלו. זה אולי דרמטאי אבל לא כל-כך מתקבל על הדעת, מה עוד שלהורי הנער, אשר שכרו את האיש הזה, אין שום סיבה להאמין בכישוריו או לסמוך על כך שהוא יודע מה הוא עושה. גם המשיקה של הנוגעים בדבר אינו עוזר. מעניין שסרט אחר, על נושא דומה, אבל הרבה יותר לעניין, בשם כריטיס לגן העדן, מסתובב בארץ מזה כמה חודשים ואינו מוצא מסך.

לילה קרובה ומלווין דאגלס בתפקיד הסבא והסבתא ב.חוד לי חידה" זוג יהודים, שכל אחד מילדיהם נמצא בקצה אחר

אחת מפניותיו ספוגה בוירונוות-עבר, השניים, החיים בגפם, נמצאים בעימות מתמיד בנושא זה, מריבת-ישישים מרגיזה ובלתי פוסקת. הילדים, הסבורים כי האב צודק ורואים בהצעות הקבלנים הרוצים לרכוש את השטח סיכוי כספי טוב, מארגנים להורים סיכוב אצל צאצאיהם, מחוץ אל חוף, בה בשעה שהבית מוצע למכירה. סיכוב זה מספק הורמנות מרתקת לערוך מיפגש בין דורות, בעיקר ביחסים שבין הסבתא לנכדה (קרובה ואראמס), בסך-פראנציסקו. תוך כדי כך, גם זיכרונות עבר רחוק של ימי רוסיה בפוגרומים, וימים ראשונים וקשים באמריקה, מקרבים את שני הוקנים, המוצאים גשר מעניין רווקא אל רור שני או שלישי אחרים, שאותו קל להם להבין יותר מכפי שהם מבינים את ילדיהם, הסרט כולו הופק מחוץ למסלול הקבוע של ההפקה ההוליוודית, עם מימון שנאסף מחברים ומקורבים, ובעזרת שחקנים אשר האמינו בתסריט ובבימאית והסכימו לשתף פעולה, למרות שלא שמעו מעולם על החברה המפיקה. התוצאה חסרה אולי את הוזהר וההילה שהי אולפנים הגדולים משכילים לרחוט לתוך המוצרים שלהם. לעומת זאת, יש בה מידה של מיידיות ורגישות ההולכת לא פעם לאיבוד, כאשר מכונת ההפקה גדולה ומסורבלת. בקיצור, זה משב של רוח מרענן שבא מכיוון תעשייה אשר אפילו הרחו בה מתוכנתת.